

PROBLEME SOCIO-POLITICE. ȘOMAJUL

VÎRTOSU IANA, FLOREA VALERIA, studente, CON-181

Academia de Studii Economice a Moldovei,

Republica Moldova, Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni 61

e-mail: vfloricika@gmail.com

iana.virtosu18@gmail.com

Abstract. *Unemployment is one of the most complicated socio-economic problems around the world. The presence of unemployment brings a lot of negative consequences. In general, unemployment inhibits the social, economic and political rise of a state. In this article we will use notions such as unemployment, technical unemployment; we will also analyze the relationship of potential employees with the labor market in the Republic of Moldova. There are some practices aimed to combat this harmful phenomenon. To conclude, we propose some solutions that could be implemented in the states affected by unemployment.*

Key-words: *unemployment, market, economic system, types of unemployment.*

JEL CLASIFICATION: E24

Șomajul este un fenomen social destul de recent pentru umanitate. Apariția lui este legată de epoca industrializării. El este un fenomen contemporan, complex, cuprinzător, care include în sfera sa aspecte economice, sociale, politice, psihologice și morale. Este de reținut că noțiunea de șomaj provine de la cuvântul “chomage” din limba franceză, preluat din limba greacă “cauma” care însemna “căldură mare” din cauza căreia se întrerupea orice activitate [1].

Lipsa unui loc de muncă a devenit o plagă socială. Cu șomajul și efectele sale negative se confruntă toate statele contemporane. Un nivel ridicat de ocupare a forței de muncă reprezintă un obiectiv-cheie al Strategiei Europa 2020 a UE și statele membre investesc sume importante din fondurile publice în combaterea șomajului în rândul tinerilor și în crearea de locuri de muncă [2].

Noțiunea de șomaj are în literatură diverse definiții. Dar, de obicei, el este perceput ca o „stare de dezechilibru pe piața muncii, în cadrul căreia există un excedent de ofertă de muncă față de cererea de muncă, adică un surplus de populație activă care nu-și găsește loc de muncă” [3]. Persoanele care nu își pot găsi un loc de muncă se numesc șomeri. Agenția Națională pentru ocuparea forței de muncă definește șomerul ca fiind persoana care are vârsta cuprinsă între 16 ani și vârsta stabilită pentru obținerea dreptului la pensie pentru limită de vârstă sau la o altă categorie de pensie, conform legislației în vigoare, cu excepția persoanelor care exercită dreptul la pensie de urmaș și la pensie de dizabilitate, cărora li se recomandă încadrarea în câmpul muncii în baza programului individual de reabilitare și incluziune socială; este aptă pentru prestarea unei munci; nu are un loc de muncă; nu studiază la o formă de învățământ cu frecvență; caută activ un loc de muncă atât în mod individual, cit și prin intermediul subdiviziunii teritoriale și este disponibilă să înceapă activitatea de muncă; este înregistrată cu statut de șomer la subdiviziunea teritorială [4].

Șomajul este una dintre problemele socio-politice majore, deoarece are diverse consecințe negative atât pe plan național, cât și pentru individ în parte. Astfel, pe plan național, excluderea unei părți a forței de muncă influențează dinamica mărimii PIB, în sensul că instruirea, calificarea celor aflați în șomaj au presupus cheltuieli din partea individului și societății, care nu vor fi recuperate în situația șomajului de lungă durată; această forță de muncă, ieșită din populația activă ocupată, nu contribuie la creșterea PIB; societatea suportă costurile șomajului pe seama contribuției la fondul de șomaj, din partea agenților economici, salariaților; existența unui șomaj de lungă durată mai ales în rândul tinerilor, poate genera acte de violență, infracțiuni, poate accentua criminalitatea, cu impact asupra întregii societăți. La nivel de individ – familie, șomajul se repercutează negativ asupra venitului [5]. Fiind o gravă problemă a societăților moderne, șomajul poate afecta pe oricine.

Chiar dacă are anumite efecte negative, pentru societățile industriale moderne șomajul este considerat un fenomen normal, constituind un mecanism de realocare a resurselor de muncă în funcție de volumul și structura cererii sistemului productiv, caracteristic pentru procesul de dezvoltare

economică și socială a fiecărei țări. Esențial este, însă ca rata șomajului să nu depășească 3-4% iar durata sa să fie relativ scurtă. Printre efectele pozitive ale șomajului se numără: creșterea disciplinei în muncă și a punctualității, creșterea productivității muncii celor angajați, de frica concedierii, sporirea interesului pentru muncă și a competitivității lucrătorilor existenți, a preocupării pentru o perfecționare continuă.

Se disting diferite tipuri de șomaj. În funcție de cauzele pe care îl determină, se evidențiază următoarele tipuri de șomaj: șomaj ciclic (conjunctural); șomaj structural, șomaj tehnologic, șomaj intermitent, șomaj de discontinuitate, șomaj sezonier. În funcție de durata șomajului se distinge: șomajul de scurtă durată, șomajul de durată medie, șomaj de lungă durată.

În legătură cu situația excepțională din Republica Moldova, impusă de pandemia de coronavirus COVID-19 a luat amploare șomajul tehnic care reprezintă imposibilitatea temporară a continuării activității de producție de către unitate sau de către o subdiviziune interioară a acesteia pentru motive economice obiective și care nu poate dura mai mult de patru luni în decursul unui an calendaristic.

Șomajul tehnic poate fi de două tipuri:

1. Cu acordul salariatului – în acest caz contractul se va suspenda în temeiul art. 77 lit. c) Codul muncii și salariații nu vor primi indemnizații;
2. Fără acordul salariatului – în acest caz salariații beneficiază lunar de o indemnizație ce nu poate fi mai mică de 50 la sută din salariul lor de bază [6].

Anunțarea șomajului tehnic se face prin ordinul angajatorului. Ordinul urmează a fi adus la cunoștința salariaților sub semnătură (însă în condițiile COVID-19 pot fi utilizate și alte instrumente de informare a salariaților). Pe durata șomajului tehnic, salariații se vor afla la dispoziția angajatorului, acesta având oricând posibilitatea să dispună reluarea activității.

În general, șomajul afectează pe cei care nu își pot găsi un loc de muncă din toate păturile de vârstă apte de muncă. Însă, printre cele mai afectate este populația tânără sub 25 de ani. Într-o amplă cercetare, desfășurată în România au fost determinați anumiți factori care determină valori ridicate ale ratei șomajului în rândul tinerilor:

- Nivelul de educație al tinerilor, cele mai scăzute rate de ocupare înregistrându-se în cazul tinerilor cu un nivel redus de educație, inclusiv al celor cu studii liceale;
- Numărul tinerilor care părăsesc de timpuriu școala este ridicat și conduce la creșterea riscului de a deveni șomeri sau persoane inactice;
- Neconcordanța dintre calificările, competențele tinerilor și cele solicitate de angajatori, rezultatele unei anchete pe această temă evidențiind că - 49% dintre tineri consideră că doar într-o măsură foarte mică cunoștințele dobândite în cadrul unei instituții de învățământ corespund nevoilor de pe piața muncii; - 69% dintre tineri consideră că activitățile practice sunt insuficiente; - 85% dintre angajatori consideră că tinerii absolvenți sunt pregătiți de către sistemul de învățământ, la nivel teoretic, dar nu și practic;
- Neîncrederea tinerilor în eficiența cursurilor de formare profesională de scurtă durată sau în programele de reconversie profesională și în faptul că participarea la acestea le-ar putea asigura ocuparea unui loc de muncă; - Lipsa experienței în muncă îi face pe tineri vulnerabili în fața concurenței cu ceilalți lucrători de pe piață, astfel încât, 59% dintre angajatori nu-și pot permite să angajeze tineri fără experiență; - Tinerii sunt mai puțin motivați să muncească, pretind la angajare salarii prea mari, iar mare parte dintre ei nu sunt pregătiți să accepte și alte locuri de muncă diferite, sub aspectul cerințelor profesionale, de pregătirea lor de bază;
- Părăsirea timpurie a școlii, fără a obține o calificare;
- Lipsa competențelor relevante și a experienței profesionale;
- Locuri de muncă instabile, prost remunerate, urmate de perioade mari de șomaj/neocupare;
- Posibilități de formare profesională limitate;
- Programele de măsuri active pentru tinerii șomeri sunt uneori insuficiente și/sau inadecvate;
- Lipsa motivației tinerilor, pentru ocuparea unui loc de muncă [7].

Considerăm că acești factori sunt prezenți și în Republica Moldova. Iar una dintre cele mai grave consecințe ale șomajului în rândul tinerilor în Republica Moldova este migrația forței de muncă, emigrarea din țară. În acest fel, societatea pierde investițiile pe care le-a făcut pentru a educa acești tineri, dar și ceea ce ar fi putut să realizeze tinerii plecați pentru ea, inclusiv noi locuri de muncă.

Conform rezultatelor Anchetei forței de muncă (AFM), **în anul 2019, forța de muncă (populația activă)** a Republicii Moldova, care include populația ocupată plus șomerii, a constituit 919,3 mii persoane. Disparități importante pe sexe în cadrul forței de muncă nu s-au înregistrat: ponderea bărbaților în total forța de muncă (51,7%) a fost mai înaltă în comparație cu cea a femeilor (48,3%), la fel și ponderea forței de muncă din mediul rural a fost mai mare decât ponderea din mediul urban (53,7% și, respectiv, 46,3%).

Rata de participare la forța de muncă a populației de 15 ani și peste (*proporția forței de muncă de 15 ani și peste în populația totală de aceeași categorie de vârstă*), în anul 2019, a constituit 42,3%. Acest indicator a atins valori mai înalte în rândul populației masculine (47,0%), în comparație cu cea feminină (38,2%), la fel și în mediul urban (49,4%) în comparație cu cel rural (37,6%). În categoria de vârstă 15-29 ani acest indicator a avut valoarea de 33,7%, iar în grupa de vârstă 15-64³ ani - 49,4%. Valoarea acestui indicator pentru populația în vârstă de muncă conform legislației naționale (16-58 ani pentru femei și 16-63 ani pentru bărbați) a fost de 52,6%.

Rata de participare la forța de muncă a **persoanelor cu dizabilități** a constituit 17,2%, inclusiv 16,9% la bărbați, 17,5% la femei, 16,6% în mediul urban și 17,5% în mediul rural [8].

Șomajul nu este doar o problemă a acelor persoane care nu pot să găsească un loc de muncă. El este și o accentuată problemă socio-politică. Pe perioada șomajului scade calitatea vieții șomerilor, deoarece indemnizația de șomaj este mai mică decât salariul. Aceasta generează la rândul ei sărăcia, ce poate culmina cu conflicte sociale profunde. Plus la aceasta, în societățile moderne, în care se pune un mare accent pe învățarea continuă și perfecționarea profesională, se reduce calitatea profesioniștilor în cazul unei durate lungi de neantrenare în câmpul muncii. Este afectată starea morală și fizică a persoanei. Unii șomeri pot avea crize de identitate, pot deveni apatici, ceea ce generează alienarea de la viața social-politică. Acest fenomen al alienării poate fi generat și de sentimentul de neutilitate pentru societate,

Efectele negative pe care le are șomajul pentru societate și individ trebuie să trezească îngrijorarea guvernelor și preocuparea lor pentru a găsi soluții de ocupare a forței de muncă într-o măsură cât mai mare. Șomajul reprezintă și o mare risipă de resurse. Factorii de decizie ar trebuie să fie cât mai cointeresați ca factorul de muncă, principala resursă să fie folosită eficient. Determinarea metodelor de luptă împotriva șomajului constituie o necesitate obiectivă în societățile contemporane. Astfel, în lupta cu șomajul trebuie să existe voință politică și o puternică intervenție a statului. Prin intermediul unei politici economice eficiente, statele moderne trebuie să reducă șomajul realizând stimularea cererii agregate, ameliorând politicile de protecție socială și reformând piețele forței de muncă. O variantă încă mai bună ar fi prevenirea șomajului pentru că aceasta implică costuri mai mici.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

1. ȚOȚAN L.Ș., POPESCU B.B., CRISTACHE S.E. Impactul șomajului asupra creșterii economice din România, în perioada de criză. Romanian Statistical Review nr. 6 / 2013. P.22-31.
http://www.revistadestatistica.ro/wp-content/uploads/2014/02/rrs_06_2013_a3ro.pdf. accesat la 22 martie 2020.
2. Șomajul în rândul tinerilor și integrarea tinerilor pe piața muncii. Compendiu de audit. 2018.
https://www.eca.europa.eu/sites/cc/Lists/CCDocuments/CC_AUDIT_COMPENDIUM/CC-AUDIT_COMPENDIUM_RO.pdf. accesat la 25 martie 2020.
3. STANA G., ROȘCA P. Șomajul, consecințele lui și măsurile de combatere.
https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/120_128_Somajul%2C%20consecintele%20lui%20si%20masurile%20de%20combatere.pdf. accesat la 20 martie 2020. accesat la 30 martie 2020.
4. <http://www.anofm.md/page/ocuparea-forței-de-munca-0>. accesat la 16 martie 2020.

5. ȚOȚAN L.Ș., POPESCU B.B., CRISTACHE S.E. Impactul șomajului asupra creșterii economice din România, în perioada de criză. Romanian Statistical Review nr. 6 / 2013. P.22-31.
http://www.revistadestatistica.ro/wp-content/uploads/2014/02/rrs_06_2013_a3ro.pdf. accesat la 22 martie 2020.
  6. Codul Muncii al Republicii Moldova. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=100133&lang=ro. accesat la 5 martie 2020.
  7. Prognoza evoluției și tendințelor pieții muncii – amenințări și oportunități. 2018. <http://mts.ro/wp-content/uploads/2019/07/Prognoza-evolu%C8%9Biei-%C8%99i-tendin%C8%9Belor-pie%C8%9Bei-muncii-Amenin%C8%9B%C4%83ri-%C8%99i-oportunit%C4%83%C8%9Bi-pentru-tineri-2018.pdf>. accesat la 29 martie 2020.
  8. Forța de muncă în Republica Moldova: ocuparea și șomajul în anul 2019. 1.04.2020. Biroul Național de statistică. <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6617&parent=0>. accesat la 2 aprilie 2020.
-

Coordonator științific: ȚURCAN GALINA, conf. univ., dr.
Academia de Studii Economice a Moldovei,
Republica Moldova, Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni 61
e-mail: galina.turcan@yahoo.com